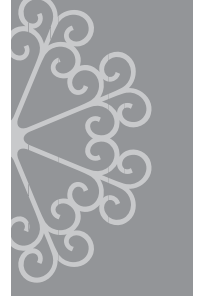

בית מדרש

פרשת שלח תשפ"א

זמני כניסת השבת

Baltimore, MD	8:11
Brooklyn, NY	8:04
Chicago, IL	8:01
Houston, Texas	8:01
Johannesburg, S. Africa	5:05
Lakewood/Deal, NJ	8:04
London, UK	8:56
Los Angeles, CA	7:43
Manchester, UK	9:16
Monsey, NY	8:06
Montreal, Quebec	8:20
Passaic, NJ	8:06
Toronto, Ontario	8:36
Yerushalayim	7:06
Zurich, Switzerland	8:59

בשבילי הלכה

ע"י הרב הגאון מאיר צבי שפיצר שליט"א
הערות בעניני הלכה. הלכה למעשה יש לשאול לרב

שלה לך טלית למת

נחלקו הראשונים אם ליתן טלית עם ציצית או בלי ציצית. וטעם השיטה עם ציצית משום לועג לרש, והשיטה בלי ציצית כי עולה תר"ג והוי כמעיד עדות שקר בדורות שלנו, ועל הגהות אשר"י מ"ק בשם ר"ת בשם זקני לותיר. (וע"ש בשם ראב"ה דס"ל דאין תולה על כל התורה אלא אי קיים ציצית בחייו, ולכן עליו הניחו ציצית כשמת והיה בעל הוראה וראוי לסמך עליו). ועל רמ"א דנוהגים לפסול אחר לוייה לפני הקבורה, כי עיקר לועג לרש הוא בפני המלויים.

והא דפוסלים הציצית, כנראה דאין זה בכלל האיסור לפסול ציצית בעלמא או להוריד ציצית משום מוריד מקדושתו, ולכא' משום שמיחד למת וכבר לא חשיב מוריד מקדושתו. ועל נמוקי" מנחות מ"א בשם י"מ בשם מדרש נסמך מקלל לציצית לומר שהמת חייב בציצית. והרי במתים חפשי ועכ"ל כוונתו לועג לרש, והלשון צ"ע.

ועל תוס' ברכות י"ח ע"א דן לשיטה שמלביש ציצית משום לועג לרש ומ"מ אמרו בברכות שם שמחורפין אותו, ופי' שמחורפין במה שהחיים מצויים והמתים אינם מצויים וגדול המצווה וכו'. ובא"י מורידים הטלית בשעת קבורה. (ואח"כ שרי בלבישה ואף דמבואר בס' שמש"ט דאם הזמין ונתן על המת אפילו ערוא נאסר, מ"מ ע"ש ברמ"א לענין דף שמתהרים עליו הטעם שמתיר כי לא נקבר עמו, וע"ש עוד בטור בשם מס' שמחות עוד טעם כי עומד לשימוש שאר מתים, ולכא' ה"ה אם עומד לשימוש חז"י). ויש לעיין אמאי לא נהג כן הרמ"א. ועל גשה"ח ח"ב י"ד בזה. (וע"ש אות ב' שהק' על מנהג הרמ"א. וע"ש אות ד' סק"ג וסק"ה דעת הריב"א כרמ"א ודעת רד"ה כמנהג א"י, ולא ביאר אמאי הרמ"א וריב"א לא ניחא להו בדעת הר"ה).

והביאו בשם פנקס לבוב על הטלית של הט"ז שלא רצה להחך לך כי טלית זה מעיד שלא הרהר מחשבה שאינו כדון כל השנים. ועל ט"ז ש"א, רגמ"ה אמר לפני מותו ציצית בחוק, ונחלקו בכבודו תו. ועל ערוה"ש מעשה הגר"א שצוה עם ציצית ובסוף יצא התלמיד באותו רגע, והביאו עוד מעשה יסוד ושוש העבודה שכתב כן ובסוף נקדע הציצית).

ועל מהר"ל פ' יגש שכתב עוד טעם בזה על השבטים שנשאו אחותם אף שקיימו כל התורה, כי קיימו רק מ"ע ולא מל"ת, כי מ"ע יש בו ענין גם בלי הצויי משא"כ במל"ת, מלבד כמה מצוות פרטיות שנתן ה' להאבות לא אחד לפי מה שהיה ראוי לו. ותי' בזה קו' תוס' פסחים מ' לענין תכריכין של מת דאמרינן לועג לרש ליתן עליו שעטנז ומ"מ א"צ ציצית, כי יש מ"מ בין עשה לל"ת. וכע"ז במשך חכמה פ' בא עה"פ מימים ימימה, כי אונס לאו כמאן דעביד.

העירות ותגובות בלשה"ק וא באנגלית יתקבלו בריצון במייל bishvillehalacha@themir.org

יום לשנה יום לשנה תשאו את עונתיכם ארבעים שנה וידעתם את תנואתי (יד, לד)

דברי הבהמה

איתא בחז"ל (ויקרא רבה פ' מצורע) שעיקב הקב"ה את ישראל ארבעים שנה במדבר, מפני שבשעה ששמעו הכנענים שישראל יוצאים ממצרים לבוא לארץ כנען החריבו את עריהם ועשאוים שממה, שישראל לא יירשו ערים מיושבות, ולכן עיקבם ה"ת במד

בר. ואמרו הכנענים שכבר לא יבואו ישראל יותר ובנו את עריהם מחדש.

והנה עתה ארץ ישראל נבנית בצורה שלא נבנית מעולם. ויתכן שנבנית למען מטרה זו, שתבוא הגאולה להיות ארץ ישראל מיושבת.

זכורני בעת הצהרת בלפור, שהחפץ חיים ז"ל אמר שזו התעוררות לגאולה, אך מאוד צריך לדאוג מי יחטוף את הארץ שלא יעשו הם לבעלים עליה. על אחת כמה וכמה עתה, שרואים אנו בנין ארץ ישראל, ודאי שזו הכנה לגאולה, ולכן מחובתנו לה תחזק באמונה ויראה להקדים פני משיח מלכנו.

מחן המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצוק"ל

ירושלים.

עלה האיש על הבימה והחל לספר ולתאר את הארץ הטובה ואת יושביה, את הקודש ואת המקדש, את אורא דארץ ישראל ואת נועם זיוה. הוא מתאר בפאתוס, והציבור שומע בשקיקה ושותה בצמא כל מילה.

ואז, בשיאו של התיאור, נתכרכמו פניו, והוא עבר בקול נוגה לתאר את המצב הכלכלי הקשה בארץ ישראל. "אבל... אבל", אמר האיש, "לחיות שם קשה מנשוא. אין פרנסה, אין אוכל לפי הטף, החיים קשים וחסרי מוצא". הוא המשיך ותיאר את הדחק ואת לחץ החיים בו שרויים אנשי הישוב - כפי שאכן היה, ולא נתקררה דעתו עד שפלט מפיו את הסימונת הקשה: "עדיף להיות כבשה במיר מאשר להיות אדם בארץ ישראל..."

הדברים יצאו מפיו, ולנוכח עיני הקהל המרותק התחוללה זווטה, האיש חטף כנראה בו ברגע שבץ מוחי, פניו נפלו, כל גופו ששטט והוא החל צונח אט אט ארצה. אנשים ניסו למנוע את נפילתו, אך הוא לא נפל, גם לא התעלף ולא איבד את הכרתו, שרי ריו התנוונו וקומתו הזקופה הושפלה. תוך רגעים ספורים נותר האיש שרוע על ידיו ועל ברכיו הולך על ארבע, הילוך שהזכיר מאד את הילוכה של ה... כבשה! גם דיבורו ניטל מפיו, והוא לא היה מסוגל יותר לדבר. רק הברות שונות יצאו מפיו, הברות שדמו אף הן להיגוי הקבוע של הכבשים...

רבי דב זצ"ל, שחשש ששומעיו יתייחסו לסיפור בספקנות הוסיף כי הוא זוכר שבעודו ילד, בעת שהיה הולך עם בני גילו אל התלמוד תורה, והיו עוברים מול ביתו של האיש, הוא היה במרפסת מוטל גחון על ברכיו וידיו ופולט הברות משונות, והילדים - כמו ילדים - היו מניפים לעברו אצבע מאשימה ומתריסים כנגדו: "נו, אתה עוד תעז לדבר לשון הרע על ארץ ישראל???"

מתוך הספר "דורש טוב"

יוציאו דיבת הארץ (יג,לב)

דברי הימים

סיפר הגה"צ רבי זוב סוקולובסקי זצ"ל, חתנו של מו"ר ראש הישיבה והגאון רבי אברהם צבי קמאי זצוק"ל הי"ד:

בעיירה מיר חי יהודי אמיד, בעל בער מיו. נכסיו היו מוצלחים וקרובים לעיר, והברכה היתה שרויה במעשי ידיו, באופן שלא נשקפה כל סיבה שתצדיק שינוי כל שהוא במערך חיי.

והנה ביום בהיר פשטה השמועה שאותו פלוני מחסל את כל עסקיו ומוכר את מטלטליו. מדוע? היתכן? והתשובה לא איחד רה לבוא: אותו יהודי בעל רגש חם החליט לעקור ממקומו ולעלות לארץ ישראל, ארץ הקודש. לחון את עפרה ולקיים בגופו מצות ישוב ארץ ישראל. השמועה הכתה גלים, גלים של חיבה ואהדה למ עשהו הנמצל.

בבוא יום הפרידה התאספו בני העיירה להיפרד ממנו ברגשי קודש, בערגה לארץ הנכספת ובקנאה סמויה על שזכה הוא למה שאחרים לא זכו: לעלות לארץ ישראל. אף הוא ענה כנגד המברכים: "לשנה הבאה בירושלים הבנויה" כולנו יחד, ומשם הועיד פניו ירושלימה.

עברו שבועות ואולי חודשים. האירוע כבר היה נשכח, אלמלי ביום בהיר לפתע פתאום הופיע היהודי בשערי מיר. הוא חזר, שב על עקבותיו. מה קרה? גם הפעם התאספו כל בני העיירה לבית הכנסת, והפעם כדי לשמוע חוויות מארץ הקר דש. תיאור מכלי ראשון. וכי מלתא זוטרתא היא? לא מפי השמועה ולא מספרים, אלא מעד ראייה ממש, שזכה לדרוך על עפר הארץ, למשש את אבני הכותל המקודשות ולנשום את אויר הנשמות של

יהושע וכלב – דרכים בעבודת ה'

מאיך באופן זה ישנו גם חסרון, שהרי הם יכולים להתייעץ יחדיו נגדו ולהזיקו בגופו או בממונו, וצריך לרחמי שמים שינצל מידם.

ובאופן השני יש מעלה, שלא יטכסו עצה יחדיו כיצד להזיקו, שהרי הם סבורים שהוא גם אווזו בשיטתם. ועוד מעלה יתרה יש בזה, שבבואם לפני קהל ועדה, בודאי יתפארו בו התועים, על שסבור כשיטתם, ואזי יוכל לעמוד ולברר את שיטתו האמיתית לעיני הכל. והנה משה רבנו עליו השלום ידע ברוח הקודש את כוחותיהם ותכונותיהם, יהושע כוחו היה רב באופן הראשון, ולפיכך הוא נצרך לרחמי שמים שלא יטכסו עצה רעה כנגדו, ולכך ברכו: "יה יושיעך מעצת מרגלים". אולם כלב היה כוחו באופן השני ולכך לא היה נצרך לברכה.

והנה כשבאו המרגלים לחברון וראו שם את אחימן ששי ותלמי, ונפל פחדם עליהם, תיכף היה בדעתם להרע, והתבונן כלב איך להתנהג, והוסכם אצלו להסכים עמהם בפה כל אותה הדרך, ועל ידי זה יהיה בו כח לבסוף להשתיקם ולברר לפני בני ישראל את השיטה האמיתית. אך היה ירא, שעל ידי זה יכלו כוחותיו הפנימיים ויוסתר לעצתם, לכך הלך ונשתטח על קברי אבות שיעזרו הקב"ה בזכותם שלא יסור מן הדרך. והנה בודאי כשבאו המרגלים מן הדרך, אמרו לישראל: "כולנו נשלחנו לארץ לתור אותה ולומר האמת, וכולנו מסכימים לדעה אחת לבד מאחד, והוא יהושע, ודעה אחת כמאן דליתא דמיא'. אך כשראה זאת כלב התחיל צווח ואומר: "וכי זה בלבד עשה

עולה כאן דבר מופלא. יהושע וכלב, שניהם מכלל המרגלים, שניהם נמלטו מעצת המרגלים, ולכאורה ענין אחד לשניהם. אולם כאשר נוקטים בדרכים ובמאמץ להימלט מעצת המרגלים, דרכיהם נפרדות, אצל יהושע נוקטים ב'שינוי השם', ולעומת זה כלב בן יפונה הולך להתפלל על קברי אבות. ויש להתבונן היטב, במה נשתנו יהושע וכלב בדרכי פעולתם להינצל מעצת המרגלים.

דרך המלחמה ודרך העמדת פנים בעבודת ה'

ביאר בזה רבינו החפץ חיים זצ"ל (שמי"ה"ל ח"ב, פ"ט בהגה"ה), שתי דרכים יש בעבודת ה' יתברך, בעת שמתגברים כוחות התועים בעולם ואחד מעובדי ה' הוכרח לעמוד עמהם כמה שבועות, אם יוציא אז את כוחותיו הפנימיים לחוץ, דהיינו שיפרסם שיטתו האמיתית לעיניהם ויריב עמם על דעתם הכוזבת, או שישתוק לעיניהם, ואפשר גם שישכים עימהם לפנים, עד שיבוא ברבים לפני קהל ישראל, ואז יברר את שיטתו האמיתית על מנת להפך את דעתם הכוזבת לעיני כל.

ויש בכל דרך מעלה וחסרון. באופן הראשון יש מעלה, שהרי אם ישתוק כל אותו הזמן וגם יסכים עמהם, לאט לאט ילך כוחו הפנימי ויחלש, עד שתותר אצלו דעתם הכוזבת. ודוגמא לדבר, כמו שעומד אדם בחורף בחוץ בקור החזק זמן רב, הרי שמתקרר חומו הפנימי ומת. אולם אם מתחזק בכל פעם נגדם, לא יתקררו כוחותיו הפנימיים. אך

"אלה שמות האנשים אשר שלח משה לתור את הארץ, ויקרא משה להושע בן נון יהושע" (במדבר יג, טז). וברש"י: "ויקרא משה להושע - התפלל עליו - ה יושיעך מעצת מרגלים".

יש להבין, מדוע שינה משה רבינו את שמו של יהושע בלבד, ולא אף את שמו של כלב, הלא שניהם היו בעצה אחת והלכו לאותה המטרה. וביותר, משמע מדברי רש"י שרק על יהושע היו נצרכים להתפלל שינצל מעצת המרגלים אולם כלב לא נצרך לתפילה זו, ומטעם זה אף לא שינו את שמו. והוא תמוה מדוע אכן רק יהושע נצרך לתפילה זו, ולא כלב בן יפונה.

אולם מאיך, מצינו דוקא אצל כלב שנאמר בו (שם, כב): "ויעלו בנגב ויבואו עד חברון ושם אחימן שיש"י, ואיתא בגמרא (סוטה לד, ב) שכלב הלך לבדו למערת המכפלה להשתטח על קברי האבות, ולהתפלל שלא יוסת אחר חבריו להיות בעצתם. ודבר זה תימה, כי לכאורה דוקא יהושע היה נצרך לתפילה וישועה, שהרי לכך משה שינה את שמו, ואילו ממה שכלב הלך לבדו אל קברי אבות משמע שיהושע לא נזקק לכך.

עוד מצינו לאחר מכן שנאמר (שם יד, כד): "ועבדי כלב עקב היתה רוח אחרת עמו וימלא אחרי והביאותיו אל הארץ אשר בא שמה וזרעו יורישנה". ויש להבין, הלא אף ליהושע הייתה 'רוח אחרת' שהרי אף הוא לא הלך בעצת המרגלים כמו כלב, ומדוע הביא הכתוב את ענין זה רק כלפי כלב ולא כלפי יהושע.

ולבסוף בתר חמשה, מעיקרא כתיב (עזרא ב, ב): "אשר באו עם זרובבל ישוע נחמיה שריה רעליה מרדכי בלשן", ולבסוף כתיב (נחמיה ז, ז): "הבאים עם זרובבל ישוע נחמיה עזריה רעמיה נחמני מרדכי בלשן".

והיינו, שאף שמרדכי היהודי היה מאנשי כנסת הגדולה, והתעסק בהצלת כלל ישראל מידי המן הרשע, מכל מקום היות ומחמת כן נתבטל מעסק התורה, ירד מחשיבותו, ופירשו ממנו מקצת סנהדרין. אמנם אצל יהושע מצינו שאף שעסק בצורכי ציבור, בענין חטא המרגלים, ובמלחמת עמלק, מכל מקום נאמר (יהושע ח, ט): "וילן יהושע בלילה ההוא בתוך העם", ודרשו חז"ל (מגילה ג, א): "אמר רבי יוחנן מלמד שלן בעומקה של הלכה", כלומר, אף שביום הוא התעסק במלחמה, מכל מקום בלילה שאין זה זמן מלחמה - עסק יהושע בתורה.

ואפשר, שמשום כך גדלות יהושע הייתה גדולה יותר מזו של כלב בן יפונה, משום שהיה שקוע בלימוד התורה למרות עיסוקיו בענייני הציבור. נמצינו למידים, כי מעלת לימוד התורה גדולה מכל המעלות שבעולם, ואף מהצלת נפשות. וקביעת סדר החשיבות נקבעת אך ורק על פי לימוד התורה, ולא מכח כל דבר אחר!

זכירה המביא לידי עשיה - רק על ידי לימוד תורה

ונראה להוסיף בזה עוד, כי הנה בסוף פרשה זו, בפרשת ציצית, נאמר (שם טו, לט): "והיה לכם לציצית וראיתם אותו וזכרתם את כל מצוות ה' ועשיתם אותם", ודרשו חז"ל במנחות (מג, ב): "וראיתם אותו, וזכרתם, ועשיתם, ראייה מביאה לידי זכירה, זכירה מביאה לידי עשיה". כלומר, שעל ידי הראיה הוא בא לידי זכירה, ועל ידי הזכירה הוא בא לידי עשיה.

אולם צריך לדעת, שעל מנת שהזכירה תביא אותו לידי עשיה, עליו להקדים לכך את לימוד התורה. אי אפשר לעשות ולקיים את דברי התורה, בלי שידע מה לקיים, היינו, לדעת את תרי"ג המצוות עם כל פרטיהם וגדריהם. ללא כן, "זכירה" זו אינה מביאה אותו לידי עשיה.

אכן מפרשה זו למדנו, שאין כל מעלה בדרך כזו או אחרת, אלא כל שמכוין ליבו לשמים, הרי זו בכלל עבודת ה' רצויה.

ובשעתו שאלתי את מ"ר ראש הישיבה זצ"ל בענין זה, האם שני מינים אלו יסודם בטבע הנולד, שכך הוא טבעם מאז היוולדם, או שכל אחד יכול לבחור לעצמו את דרך הנהגתו. והשיב לי, שיש ביד כל אדם לבחור את הנהגותיו ואת דרכו, אם כפי שנהג כלב בן יפונה, או כפי שנהג יהושע בן נון. שני דרכים רצויות הנה וכל אחד יכול לבחור היאך לנהוג.

חשיבות עסק התורה גדולה יותר מהצלת נפשות

הנה כאשר נזכרו שמות המרגלים בתורה (שם יג, ד - טו) לא נזכרו שמותיהם על פי סדר שנותיהם, אלא על פי סדר חשיבותם, כמבואר ברש"י (שם, ג): "כולם אנשים - כל אנשים שבמקרא לשון חשיבות ואותה שעה כשרים היו", וכן מפורש ברמב"ן (שם, ד): "ונראה שראה למנותם הנה לפי מעלת השלוחים". ומצינו בסדר המקראות, שכלב בן יפונה הובא שלישי בן כל הנשיאים, ואילו יהושע הובא חמישי.

ולכאורה על פי זה נמצא, שהיתה חשיבות כלב גדולה משל יהושע. וביותר, מפורש בבעל הטורים (שם, ג) שכל נשיאים אלו היו שרי חמישים, ומאחר שהיו הרבה מישראל שהיו שרי מאות ושרי אלפים נמצא שגדלותם הייתה לעין ערוך מגדלות הנשיאים בכלל, ומגדלות יהושע - החמישי בין הנשיאים, בפרט. ויש להבין מדוע למרות זאת נתמנה יהושע בדווקא לנשיא ישראל, ולהיות ממסרי התורה בעם ישראל.

ונראה לבאר בזה, הנה מצינו אצל מרדכי הצדיק שפירשו ממנו מקצת סנהדרין וכפי שדרשו חז"ל (מגילה טז, ב) על הכתוב (אסתר י, ג): "כי מרדכי היהודי משנה למלך אחשורוש וגדול ליהודים ורצוי לרוב אחיו" - "לרוב אחיו ולא לכל אחיו, מלמד שפירשו ממנו מקצת סנהדרין", ופירש"י (אסתר, שם): "לפי שנעשה קרוב למלכות והיה בטל מתלמודו". עוד איתא (מגילה, שם): "אמר רב יוסף גדול תלמוד תורה יותר מהצלת נפשות, דמעיקרא חשיב ליה למרדכי בתר ארבעה

לנו בן עמרם?" (רש"י שם, ל), וזהו שאמר הכתוב (שם, יד): "ועבדי כלב עקב היתה רוח אחרת עמו וימלא אחריו" ופירש רש"י: "שתי רוחות, אחת בפה ואחת בלב, למרגלים אמר: 'אני עמכם בעצה', ובלבו היה לומר האמת, ועל ידי כן היה בו כח להשתיקם, וכו' שהיו סבורים שיאמר כמותם", והנה אופן הראשון ואופן השני שניהם דרכים ישרים לפני ה', כי אף שבאופן הראשון הנפש יותר נשמרת, מכל מקום אם באופן השני כוונתו לשמים, הוא גם טוב וכפי שמצינו בכלב.

שתי הדרכים בעבודת ה' נכונות ובלבד שיכוין את ליבו לשמים

והנה לכאורה, מעלת יהושע הייתה גדולה יותר ממעלת כלב, שהרי הוא זה שקיבל ממשו רבינו את הנהגת כלל ישראל ואת מסירת התורה לדורות הבאים, ולפיכך עלולות הבריות לנקוט שדרכו של יהושע היא הדרך האמיתית בעבודת ה'. אמנם שנינו בתוספתא (כריתות פ"ד, ז): "בכל מקום הקדים יהושע לכלב, במקום אחד הוא אומר (במדבר לב, יב): 'בלתי כלב בן יפונה הקניזי ויהושע בן נון', מלמד ששניהן שקולין זה כזה". ומבואר ששתי דרכים אלו נכונות בעבודת ה', ובלבד שיכוין את ליבו לשמים.

ולכאורה מוכח כן להדיא, שהרי רק ביהושע מצינו, שהוצרך משה רבינו להוסיף לשמו את האות י', שיש בה בכדי לשתף את שמו יתברך בשמו - על מנת להצילו. ואילו כלב לא הוצרך לזאת, ואף שמעלת יהושע הייתה גדולה יותר ממעלת כלב.

בהכרח שמעלת שניהם שוה, הן יהושע והן כלב הלכו בדרך ה' יתברך. ועל כל אחד ואחד מהם היה מוטל להשתדל על פי כוחותיו המיוחדים לו.

והנה אם כל אדם יביט סביבותיו, ייווכח שישנם שני מיני בני אדם. יש כאלו שהם בעלי מזג חם, ומנהגם לעמוד ולהתווכח ולעמוד בכל הכח על דעתם. אולם יש כאלו שנראים כאילו הם אינם עומדים על דעתם אלא נכנעים לדעת האחר, ורק לאחר זמן, כשהשעה ראויה לכך, הם מגלים את דעתם בפני כולם ואז מתבררת דרכם האמיתית והברורה.

Do You See and Hear?

Harav Hagaon Binyomin Cohen Shlita

The *parashah* begins with the *chet hameraglim*, a terrible *chet* that caused Klal Yisrael to remain in the Midbar for 40 years. Because Klal Yisrael cried *א בכייה של חינום*, on that day, Tisha b'Av, both *churban bayis rishon* and *churban bayis sheini* occurred.

The *chet* of the *meraglim* was essentially *lashon hara*, and Chazal tell us that there was something fundamental behind this. In Rashi's first comment on the *parashah*, he asks why Parashas Shelach is juxtaposed with the *parashah* of Miriam, who spoke *lashon hara* and was stricken with *tzaraas*. He answers, citing Chazal, that these *resha'im* saw what happened to Miriam, but did not take *mussar* from it.

This is a monumental life lesson: Whenever we see something, we have to take *mussar* from it. Rather than view things in life superficially, we have to take a deeper look so that we learn a lesson from anything we see and hear. Had the *meraglim* done that, they would not have sinned.

Human, or Donkey?

The Gemara teaches that if the early generations were like *malachim*, then we are like people; if they were like people, then we are like donkeys – and not like the donkey of R' Pinchas ben Yair, but like regular donkeys.. The simple understanding of this statement is that later generations experience *yerias hadoros*, spiritual decline.

If this was true at the time of the Gemara, what are we, so many generations later? How much lower have we fallen?

R' Akiva Eiger explains this as follows. How does a person look at the previous generations? On one hand, the people of those earlier generations were also human beings, who look like us, with two eyes and two ears, beards and noses. But if we realize that those earlier generations were on a higher spiritual level, and we view them as *malachim*, then we can be considered people – because the purpose of an *adam* is to look deeper, not to live a superficial life. But if you view those earlier generations merely as people, just like us, then you should know that you're a *chamor* – because a donkey sees only superficially. Unlike a person, it is incapable of taking a deeper look and understanding on a more profound level what his eyes perceive.

The donkey of R' Pinchas Ben Yair, on the other hand, was not like a regular donkey, because he knew how to take a deeper look. When he saw food, he saw *tevel*, and he wouldn't eat the food because he knew *maaser* hadn't been taken.

When Avraham Avinu approached the site of the Akeidah, he told Eliezer and Yishmael: *שבו לכם פה עם החמור*. Chazal expound the phrase *עם החמור* to mean: *עם הדומה לחמור*. This gives rise to the halachah that a non-Jew is not considered to have *yichus*, just as a donkey has no *yichus*. But why is this the place from which we derive this halachah?

We can explain that Avraham Avinu asked Eliezer and Yishmael, "What do you see on the mountain?" Yitzchak saw a cloud; he saw the Shechinah. They, however, saw only a mountain – just as a donkey would see. They were not capable of seeing beyond the externals.

In this vein, the *passuk* in *Tehillim* states: *אדם ביקר ולא יבין נמשל כבהמות*, meaning that if a *chashuveh* person doesn't understand things more deeply, and doesn't use his intellect to look beyond the superficial and live life with a deeper understanding, then he's akin to an animal.

The Rambam, in a letter, relates that he once attended a party where distinguished philosophers were eating in a way that wasn't appropriate to their intellectual standing, and he was very bothered by this: How could such wise people eat with such *taavah*? That day, the Rambam resolved that before he attends a large *seudah* he will eat at home. This way, when he arrives at the meal he will be basically full, and he won't experience that *taavah* to eat and end up eating the way those philosophers ate.

The Rambam saw something and took *mussar* from it. He lived with *hisbonenus*; he learned lessons from what he saw.

See What You Want to See

Why, indeed, did the *meraglim* not take *mussar* from what they saw? Before the *chet*, they were great people, *tzaddikim*.

Perhaps the explanation is, as Chazal tell us, that they had *negius*: They

didn't want to go into Eretz Yisrael because they were afraid they were going to lose their leadership positions once they entered Eretz Yisrael. Since did not possess the *ratzon* to go into Eretz Yisrael, they weren't looking for the *mussar*. We see, then, that for a person to look deeper into things, he has to have a desire to take *mussar* from what he sees.

The *tefillah* of the Noam Elimelech expresses the wish: שְׁנִרְאָה כָּל אֶחָד מֵעֵלֵינוּ וְלֹא תִּסְרֹנֵם. R' Aryeh Finkel zt"l asked, how does a person do that? A person naturally sees the *chesronos* in his friend!

He answered that if a person has the desire to see the *maalos* in his friend, then he'll see his *maalos* and not his *chesronos*. This idea is illustrated by the following two stories.

One Friday night, in the town of R' Chaim Sanzer, snow was piled high, and there was only one Yid walking on the street: R' Chaim himself. He was walking to the other end of town because the local shoemaker was making a *shalom zachor*, and he knew no one else would show up. He walked with *mesirus nefesh*, in the high snow, to attend the *shalom zachor*, and when he entered he realized that he was right: No one else was there. The table was all set up, complete with *arbes* and *l'chaim*, and R' Chaim came in, wished the new father *mazel tov*, drank a *l'chaim* and ate some *arbes*.

Turning to R' Chaim, the shoemaker commented, "I know you're a big *tzaddik* and a *talmid chacham*, but I never realized you're such a *baal taavah*! You came all this way for a little *l'chaim* and some *arbes*?"

Another time, someone met a wagon driver who used to travel to and from Litzhensk, and he asked him if he has any stories to tell about the Noam Elimelech. "I have one story," the wagon driver replied. "One time I parked my horse and buggy and it was stolen. I didn't know what to do, because I had lost my whole *parnassah*, so people advised me to go to the Rebbe, the Noam Elimelech. I went to him, and he told me, 'Go to the end of the town, make a right, and you'll find it tied to a tree.' And that's exactly what happened!"

"Nu," the listener responded, "so did you become a chassid?"

"I'll tell you the truth," the wagon driver said. "I won't say that the Rebbe himself stole it, but he's part of that band of robbers."

A person sees what he's looking to see. If you have a *ratzon* to see *gadlus* and *tzidkus*, then you'll see R' Chaim Sanzer the *tzaddik*, and you'll see the *ruach hakodesh* of the Noam Elimelech. But if you're not looking for that, then *chalilah* you might see R' Chaim Sanzer the *baal taavah*, and

the Noam Elimelech the *ganav*. It depends what you want to see.

New Associations

This idea is reflected in the *parashah* of *tzitzis*, at the end of this week's *parashah*. The Torah says: וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֵת כָּל מִצְוֹת ה' — when you look at *tzitzis*, you'll remember all the *mitzvos*. Chazal say that when you look at the blue *techeiles*, you'll be reminded of the sea, which is reminiscent of the sky, which reminds us of the *kisei hakavod*. So when you see *techeiles*, you see the *kisei hakavod*.

A Yid once asked R' Yerucham Levovitz: "I went to the sea so many times, but I never saw the *kisei hakavod*!"

R' Yerucham answered him as follows. The halachah is that a man may not gaze at a woman's colored clothing, even if he does not know her, because he might come to improper thoughts. "Do you understand this halachah?" he asked the questioner. When the person said yes, he answered, "So you agree that the associations work, but for you it only works for *aveirah*."

If a person is looking for *kedushah* and for the Shechinah, when he sees *techeiles*, he'll see the sky, and he'll see the *kisei hakavod*. It all depends on what your *ratzon* is: What you're looking for, that's what you'll see.

Last week, I attended a *chasunah*, and I looked around at the beginning of the *seudah* and counted how many settings there were on the men's side. As I did that, it hit me that although I have been *zocheh* to attend many weddings, never before did I count the number of seats. What changed? *Baruch Hashem*, we have the *zechus* to be preparing for my daughter's upcoming wedding, so it's on my mind to think about how many settings should be prepared at a wedding. Therefore, when I saw the tables at this wedding, I saw them differently, because I had a new *ratzon*: I wanted to know this, so I saw it.

These are two lessons we can learn from the beginning and end of the *parashah*: one, that we need to take a deeper look at the things we see and hear, and learn from them; and two, that in order to do that we need to have the *ratzon* to *shteig*, to grow, to look deeper, and to become closer to Hakadosh Baruch Hu.

May Hakadosh Baruch Hu help us to truly learn the lessons we are meant to learn from what we see, and to reach higher and higher levels.

Gut Shabbos.

This week's Bishvilei Haparsha is sponsored

לעילוי נשמת יששכר דוב בעריש ז"ל בן יבלחט"א שלמה נ"י

Dovi Steinmetz

Join the Ani Maamin movement started by his family and the thousands of people who have already committed to say Ani Maamin daily. (see next 2 pages)

הבחור החשוב נפש יקרה

יששכר דוב בעריש ע"ה ב"ר **שלמה** נ"י

נפטר ל"ג בעומר תשפ"א - באתרא קדישא מירון ת.נ.צ.ב.ה.

שלש עשרה עיקרים

שְׁהַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ הוּא בּוֹרָא וּמְנַהִיג לְכָל הַבְּרוּאִים.

< creates and guides all creatures < that the Creator, Blessed is His Name

וְהוּא לְבַדּוֹ עֹשֶׂה וְעוֹשֶׂה וַיַּעֲשֶׂה לְכָל הַמַּעֲשִׂים.

and will make everything. < makes < made < and that He alone

אֲנִי מֵאֲמִין

בְּאֵמוּנַת שְׁלֵמָה.

I believe with complete faith

שְׁהַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ הוּא יְחִיד וְאֵין יְחִידוֹת כְּמוֹהוּ

< and there is no uniqueness like His < is unique < that the Creator, Blessed is His Name

בְּשׁוּם פְּנִים. וְהוּא לְבַדּוֹ אֱלֹהֵינוּ. הִיָּה הוּא וַיְהִי.

Who was, Who is, and Who always will be. < and that He alone is our God < in any way

אֲנִי מֵאֲמִין

בְּאֵמוּנַת שְׁלֵמָה.

I believe with complete faith

שְׁהַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ אֵינוֹ גּוֹף. וְלֹא יִשְׁיַנּוּהוּ מִשִּׁינֵי הַגּוֹף.

< and is not affected by physical phenomena < is not physical < that the Creator, Blessed is His Name

וְאֵין לוֹ שׁוּם דְּמִיּוֹן כְּלָל.

and that there is no comparison to Him whatsoever.

אֲנִי מֵאֲמִין

בְּאֵמוּנַת שְׁלֵמָה.

I believe with complete faith

שְׁהַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ הוּא רֵאשׁוֹן וְהוּא אַחֲרוֹן.

and the very last. < is the very first < that the Creator, Blessed is His Name

אֲנִי מֵאֲמִין

בְּאֵמוּנַת שְׁלֵמָה.

I believe with complete faith

שְׁהַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ לוֹ לְבַדּוֹ רְאוּי לְהִתְפַּלֵּל.

< is it proper to pray < to Him alone < that the Creator, Blessed is His Name

וְאֵין רְאוּי לְהִתְפַּלֵּל לְזוּלָתוֹ.

to pray to any other. < and it it not proper

אֲנִי מֵאֲמִין

בְּאֵמוּנַת שְׁלֵמָה.

I believe with complete faith

שְׁכָל דְּבְרֵי נְבִיאִים אֱמֶת.

are true. < that all the words of the prophets

אֲנִי מֵאֲמִין

בְּאֵמוּנַת שְׁלֵמָה.

I believe with complete faith

שְׁנִבֹּאת מֹשֶׁה רַבְּנוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם הִיְתָה אֱמֻתִית.
< was true, < peace be upon him < that the prophesy of Moses our teacher
וְשֶׁהוּא הָיָה אָב לְנִבְיָאִים. לְקוֹדְמִים לְפָנָיו וּלְבָאִים אַחֲרָיו.
< both those who came before him < and that he was the father of the prophets
and those who followed him.

אֲנִי מֵאֲמִין
בְּאֱמוּנַת שְׁלֹמֶה.
I believe with
complete faith

שְׁכָל הַתּוֹרָה הַמְצוּיָה עִתָּה בְּיַדֵּינוּ הִיא הַנְּתוּנָה
< is the same one that was given < now in our hands is < that the entire Torah
לְמֹשֶׁה רַבְּנוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם.
peace be upon him < to Moses, our teacher,

אֲנִי מֵאֲמִין
בְּאֱמוּנַת שְׁלֹמֶה.
I believe with
complete faith

שׂוֹאֵת הַתּוֹרָה לֹא תִהְיֶה מִחֻלְפֵּת וְלֹא תִהְיֶה אַחֶרֶת
< nor will there be another Torah < will not be exchanged < that this Torah
מֵאֵת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ.
Blessed be His Name. < from the Creator,

אֲנִי מֵאֲמִין
בְּאֱמוּנַת שְׁלֹמֶה.
I believe with
complete faith

שֶׁהַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ יוֹדֵעַ כָּל מַעֲשֵׂה בְּנֵי אָדָם
< knows all the deeds of human beings < that the Creator, Blessed is His Name
וְכָל מַחְשְׁבוֹתָם. שֶׁנֶּאֱמַר הִיצַר יַחַד לָבָם
< "He fashions their hearts all together, < as it is said < and their thoughts
הַמְּבִין אֵל כָּל מַעֲשֵׂיהֶם.
He comprehends all their deeds."

אֲנִי מֵאֲמִין
בְּאֱמוּנַת שְׁלֹמֶה.
I believe with
complete faith

שֶׁהַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ גּוֹמֵל טוֹב לְשׂוֹמְרֵי מִצְוֹתָיו
those who observe His mitzvot, < rewards with good < that the Creator, Blessed is His Name
וּמַעֲנִישׁ לְעוֹבְרֵי מִצְוֹתָיו.
those who violate His mitzvot. < and punishes

אֲנִי מֵאֲמִין
בְּאֱמוּנַת שְׁלֹמֶה.
I believe with
complete faith

בְּבִיאַת הַמָּשִׁיחַ. וְאִף עַל פִּי שִׁיתַּמְחֶמֶה.
< and even though he may delay, < in the coming of the Messiah
עִם כָּל זֶה אֲחַכֶּה לוֹ בְּכָל יוֹם שִׁיבּוֹא.
every day that he will come < I anticipate < nevertheless

אֲנִי מֵאֲמִין
בְּאֱמוּנַת שְׁלֹמֶה.
I believe with
complete faith

שֶׁתְּהִיָּה תְּחִיַּת הַמֵּתִים בְּעַת שִׁיעֻלָּה רְצוֹן
< whenever the wish emanates < that there will be a resurrection of the dead
מֵאֵת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ וְיִתְעַלֶּה זְכָרוֹ לְעַד וּלְנֶצַח נְצָחִים.
forever and for all eternity < and exalted is His mention < from the Creator, Blessed is His Name

אֲנִי מֵאֲמִין
בְּאֱמוּנַת שְׁלֹמֶה.
I believe with
complete faith

לִישׁוּעָתְךָ קוֹיָתִי יְיָ. קוֹיָתִי יְיָ לִישׁוּעָתְךָ. יְיָ לִישׁוּעָתְךָ קוֹיָתִי.
< Hashem , for your salvation I do long < I do long, Hashem for your salvation < for your salvation I do long, Hashem